

CANLANDIRMAÇILAR MESLEK BİRLİĞİ MANİFESTOSU

Canlandırma filmi, Türkiye’de “çizgi film” veya son yıllarda moda olan terimle, “animasyon” adlarıyla tanınmaktadır.

Fakat “çizgi film” de, “animasyon” da, canlandırma sineması sanatının geniş kapsamlı anlamını yansıtan kelimeler değildir.

Bu yüzden, çizgi film veya animasyon tâbiri yerine, “Canlandırma”, bu filmleri tasarlayan ve üreten sanatçıya da, “Çizgi filmci” veya “Animasyoncu” yerine “Canlandırmacı” demeyi tercih ediyoruz.

Teknolojik gelişmeler, canlandırma sineması sanatına pek çok yenilikler katmakla kalmadı, bu sanatın kapsama alanını da dönüştürdü. Canlandırma sineması sanatında, yirmi yıl önce “bilgisayar (computer) animasyonu” ismiyle bilinen bir tür, artık “CG (3D) animasyon” adı ile canlandırma filminin üç ana kategorisine dahil oldu. Bugün artık, “Canlandırma filmi” denince, bu üç ana türde yapılmış filmlerin (videoların) toplamı akla geliyor. Canlandırmanın üç ana türü:

- Klasik canlandırma
- Stop-motion
- CG (Bilgisayar grafiği, 3D ile canlandırma) ‘dir.

Bu türlerin her birinde, aynı zamanda sinema alanına dahil edilen eserler verilmektedir. Sanat yoğunluklu deneysel ve teknik ağırlığı fazla olan ticarî canlandırma filmlerinin her ikisinde de aslında emek-yoğun bir üretim gerçekleşmektedir. Canlandırma filminin hızlıca hareketi, saniyede akan görüntü sayısının çokluğunu perdelemektedir. Bu da, canlandırmanın, üç beş çizgi veya obje ile kolayca yapılabilen bir işmiş gibi algılanmasına sebep olmaktadır. Bilgisayarın canlandırma filmlerinde yoğun olarak kullanılmasıyla da, son zamanlarda, canlandırma filmlerini “bilgisayarın kendi kendine yaptığı” gibi daha da yanlış bir toplumsal algılamaya biçimi gelişmiştir. Oysa bilgisayar, canlandırma filmlerinin daha kaliteli bir görsel sunum içinde gerçekleşmesi için, bu filmleri üreten insana yardımcı olan bir araçtan başka bir şey değildir.

Canlandırma sineması, sinema alanı içinde yer alan bir sanat dalıdır. Canlandırma sanatçısı da aynı sinema alanında eser veren fikir ve sanat sahibidir. Ülkemizde, 1995’de yapılan yasal düzenlemelerle, canlandırma filmi için eser üreten sanatçının fikrî hakları, filmin üretiminde payları olan diğer eser sahipleri ile birlikte resmen tanınmıştır. **Fikir ve Sanat Eserleri Yasası’nın sekizinci maddesinde** yapılan bu düzenleme ile yasada “animatör” olarak geçen canlandırma filmi sanatçısı, fikir ve sanat eseri sahibi, yani ürettiği filmin telif haklarında payı olan kişi olarak tescil edilmektedir (Yasaya göre, senarist, yönetmen, özgün müzik bestecisi ve animatör, filmin dört eser sahibinden biridir).

Ancak ülkemizde, yukarıda anılan her üç türde eser veren canlandırma filmi sanatçılarının çoğu, kendilerine tanınan bu yasal haktan haberdar değildir. Genellikle, sıradan bir işçi veya serbest çalışan olarak film üretmekte ve filmin ticarî dolaşımından hemen hiç bir pay almadan, sadece bir kereliğine “kendilerine bahşedilen” cüz’i ücretlerle yetinmek zorunda bırakılarak, hak ettikleri telif ücretleri kelimenin tam anlamıyla, gasp edilmektedir. Televizyon ve sinema için üretilen konulu filmlerde emekleri ve dolayısıyla fikir hakları bulunduğu halde, kendilerinden hiç bir muvafakatname alınmadan bu filmler gösterime girmekte veya yayınlanmaktadır. Oysa, bu filmlerde, ömürleri boyunca maddî ve manevî hakları bulunmakta, ayrıca bu hakları, ölümlerinden sonra çocukları tarafından da kullanılabilirlerdir.

Tamamen sanat üretimi amaçlı deneysel filmlerde, genellikle filmin hemen her şeyini kendisi üreten canlandırma filmi sanatçısı, kendi fikrî haklarını da kolayca takip edebilmektedir. Ancak, ticarî amaçla, genellikle ticarî mekânlarda, ekip çalışması ile üretilen filmlerin telif haklarının takibi, daha çok sorun olmaktadır.

Ülkemizde, bu gibi sorunları yaşayan canlandırma filmi sanatçısının da, bu sorunların yaşanmasında payı olan film yapımcılarının ve genel olarak toplumun da, hızla gelişen ve popülerleşen canlandırma sineması sanatı hakkında daha fazla bilgi sahibi olması gerekmektedir. Canlandırma sanatçısının fikrî haklarının tanınması, bu hakların hak ettiği yeri bulması, canlandırma sanatçısını kalkındırmakla kalmaz, aynı zamanda bu alanda ortaya çıkan toplam görsel kaliteyi de arttırarak, ülkemizde canlandırmanın gerçek bir sektör olarak hak ettiği yeri bulmasını da sağlar. Bu amaçla, canlandırma sanatçılarının yanı sıra, canlandırmaya merak duyan genişçe bir kitlenin de eğitilmesi, bilgi ve becerilerinin arttırılması gerekmektedir.

İşte bu amaçlarla, canlandırma sineması alanında hizmet verecek olan **Canlandırmacılar Meslek Birliği’nin, Fikir ve Sanat Eserleri Yasası’nın 42. maddesine göre** yasal olarak kurulması zorunlu hale gelmiştir. Yukarıda sayılan sorunların çözümünün bir dernek veya bir sendika oluşumu ile çözülmesi imkânsızdır. Zira, derneklerin, fikrî takip ve piyasa ücretleri ile fiyatları belirleme yetkileri yoktur. Çünkü, İçişleri Bakanlığı’na bağlı olarak ve az sayıda kurucu ile kurulabilmektedirler. Çalışma Bakanlığı’na bağlı olan sendikalar da, sadece ücretli işçi statüsündeki emekçilerin sosyal hakları için kurulmaktadır. Oysa Kültür Bakanlığı’na bağlı olarak kurulan meslek birlikleri, en az 56 kişilik kurucu üye yelpazesi ile fikir ve sanat alanında geniş bir katılımı sağlamakta, aynı zamanda sadece emeği değil, “fikrî mülkiyeti” de korumak amacıyla, piyasa ücret ve fiyatlarını belirleyebilme yetkisine resmen sahip olmaktadır.

Bu amaçlar doğrultusunda hareket edecek ve ileride hem kültür, hem de geniş bir bilgi ve beceri merkezi haline dönüşecek olan meslek birliğimizi gerçekleştirmek amacıyla, kurucu üyeleri bir araya toplamayı amaçlayan **canlandirmacilar.net** sitemizi kurduk. Canlandırma sineması alanında fikir hakları bulunan eser sahibi iseniz, bu site üzerinden, gerekli güncel bilgi ve duyuruları takip edip, ilgili formları edinerek, kolayca, bu fikir ve sanat hareketine katılabilir ve ömür boyu kimsenin dokunamayacağı haklarınıza kavuşabilirsiniz.

Şimdi, sitede dolaşıp bilgi sahibi olmaya başlayabilirsiniz.

<http://www.canlandirmacilar.net>